

Voorbeeld plan van aanpak Digitaal Opkopers Loker (DOL)

Op basis van input van de Gemeente Leusden

Onze gemeente maakt voor de aanpak van heling en ondermijning gebruik van het Digitaal Opkopers Loker (DOL) van het Centrum van Criminaliteitspreventie en Veiligheid (het CCV). Handelaren van tweedehands en ongeregelde goederen zijn verplicht hun bedrijf bij het DOL aan te melden. Op deze manier hebben wij een digitaal overzicht van alle handelaren in onze gemeente. Op basis van deze informatie kunnen wij bijvoorbeeld controles uitvoeren. Het DOL kent een koppeling met het Digitaal Opkopers Register (DOR) van de Nationale Politie. Het DOR is ook ontwikkeld om de strijd tegen de handel in gestolen goederen, ook wel heling genoemd, aan te gaan.

Artikel 437 (WvSr)

Criminelen die goederen buit maken door strafbare feiten te plegen, proberen deze via diverse afzetmarkten te verkopen. Handelaren in tweedehands goederen zijn één van die afzetmarkten. Om te zorgen dat criminelen niet makkelijk hun gestolen goederen via deze handelaren te gelde kunnen maken, bestaat er voor de op- en verkoop van tweedehands en ongeregelde goederen een meld- en registratieplicht. Dit is beschreven in artikel 437 van het Wetboek van Strafrecht (WvSr). Het uitvoeringsbesluit van artikel 437 WvSr geldt voor handelaren in gebruikte en ongeregelde goederen, metalen, edelstenen, uurwerken, kunstvoorwerpen, auto's, motorfietsen, bromfietsen, fietsen, foto-, film-, radio-, audio- en videoapparatuur en apparatuur voor automatische registratie. Deze handelaren zijn verplicht om de in- en verkoop van deze goederen te registreren. Als een handelaar een product opkoopt, geldt er een bewaarplicht van 3 tot 14 dagen, vaak geregeld onder APV artikel 2.68. Na het invoeren van de nieuwe wetgeving wordt dit 5 werkdagen. Dit zorgt ervoor dat het product niet doorverkocht wordt, terwijl er nog geen aangifte van diefstal is gedaan bij de politie. Het handhaven van deze strafrechtelijke regels behoort normaliter tot de bevoegdheid van de politie en het Openbaar Ministerie. De gemeente boas (domein I, II en VI) zijn ook bevoegd om te handhaven op de registratie- en legitimatieplicht van handelaren.

Wat is het DOR?

Het DOR is een register waarin handelaren de in- en verkoop van tweedehands goederen registreren. Als een product staat geregistreerd als gestolen, ontvangt de politie hier automatisch een melding van. De politie krijgt ook een automatische melding als de aangifte pas wordt gedaan, nadat de handelaar het product geregistreerd heeft. Het DOR maakt het voor criminelen moeilijker om hun buit te verkopen in de gemeente. Daarbij vergroot het DOR in onze gemeente de pakkans van criminelen, waardoor het criminele verdienmodel, om te stelen, in te breken of een overval te plegen, onaantrekkelijker gemaakt wordt. De bredere aanpak van ondermijnende criminaliteit wordt hiermee ondersteund.

Handelaren in tweedehands en ongeregelde goederen zijn wettelijk verplicht hun goederen te registreren in het Digitaal Opkopers Register (DOR). Deze verplichting is ingevoerd om heling en de verkoop van gestolen goederen tegen te gaan. Voorheen waren papieren registraties en analoge registers vaak voldoende, maar deze zijn niet meer toegestaan. Dit kunnen handelaren ervaren als lastenverzwaring. De digitale registratie in het DOR is voor zowel de politie, gemeente als ook de handelaren overzichtelijker en neemt minder tijd in beslag dan een papieren versie. Dit maakt dat het voor alle betrokken partijen leidt tot efficiënter werken. Vanaf 1 januari 2025 worden er controles uitgevoerd om naleving van deze regel te waarborgen.

De handelaar heeft met het DOR een middel in handen om te voorkomen dat hij geen goederen koopt die als gestolen zijn geregistreerd. In gevallen waarbij een ingekocht goed achteraf alsnog als gestolen wordt geregistreerd, komt de handelaar in aanmerking voor financiële ondersteuning van de Serviceorganisatie Directe Aansprakelijkstellingen (SODA) als de handelaar aan de vereisten heeft voldaan. SODA helpt de handelaar bij het verhalen van de schade op de dader.

De handelaar moet de volgende informatie over de goederen én de aanbieder van de goederen in het DOR registreren:

- Datum van de aankoop
- Omschrijving van het product (merk, type, serienummer). Als het artikel geen serienummer heeft, geldt de verplichting om foto's te maken van het artikel.
- Koopprijs
- Naam en woonadres van de aanbieder

Wat is het DOL?

Naast de registratieplicht heeft de handelaar een meldplicht. Hij moet zijn bedrijf melden bij de gemeente. Onze gemeente gebruikt hiervoor het DOL. Als de handelaar zich meldt bij het DOL krijgt hij de vraag of hij gebruik wil maken van het DOR. Daar zit een koppeling. De melding van de handelaar in het DOL gaat eerst naar ons voor goedkeuring en daarna door naar de functioneel beheerder van de Nationale Politie, ook voor goedkeuring.

In dit plan van aanpak bespreken we de volgende onderwerpen.

1. Benodigde acties en planning
2. Communicatieplan
3. Handhavingsplan
4. Samenwerking
5. Capaciteit

1. Benodigde acties en planning

- Als we effectief willen werken met het DOL en het DOR is het ook nodig dat we handhaven en repressief kunnen optreden. Een verplichting zonder handhaving kan zorgen voor verminderde aandacht de regels op de juiste wijze na te leven, omdat ze toch niet gecontroleerd worden. Rekening houdend met de capaciteit die het DOR vraagt van de gemeente is het niet verstandig om bij het opstarten van het DOR en het DOL direct alle handelaren aan te laten haken. Daarom kiezen we voor het uitbouwen van het aantal branches per half jaar. Elk half jaar benaderen we dus meer soorten handelaren om zich aan te melden voor het DOR en DOL om vervolgens ook gecontroleerd te worden. We beginnen met de volgende branches:
 - Branche die het eerst benaderd wordt (keuze uit branches in uitvoeringsbesluit van artikel 437 WvSr
 - Branche die daarna benaderd wordt (keuze uit branches in uitvoeringsbesluit van artikel 437 WvSr
 -etc.

Deze aanpak is gekozen, zodat de gemeente een leerproces in gaat. Het is van belang om klein te beginnen en later uit te breiden, zodat het leerproces in de gaten gehouden kan worden. De planning staat aan het einde van deze paragraaf.

Acties naar handelaren

- **De handelaren in bovengenoemde branches ontvangen een brief.** Hierin wordt uitgelegd wat het DOL en het DOR zijn en dat de handelaar vanaf nu verplicht is zich via het DOL aan te melden en zijn goederen moet registreren in het DOR.
- **Drie maanden later moet er gecontroleerd worden door Team Veiligheid.** Het team kijkt of de aanmeldingen in het DOL en DOR compleet zijn. Als er nog handelaren zijn die zich niet aangemeld hebben, krijgen zij bezoek van een boa of toezichthouder om uit te leggen waarom de handelaar zich moet aanmelden in het DOL en DOR en hem hierbij eventueel te ondersteunen.
- **Handhaving controleert of de handelaren de verplichte goederen op de juiste manier in het systeem registreren.** Deze controles kunnen steekproefsgewijs uitgevoerd worden, maar ook signaalgericht zijn. Als er signalen zijn dat een onderneming gebruikt wordt om gestolen goederen te verkopen of om geld wit te wassen, kan een gerichte controle ingezet worden. Tijdens deze controles wordt niet handhavend opgetreden. Ze zijn gericht op het helpen van de ondernemer om zijn of haar goederen goed te registreren in het DOR.

Overige acties

- **Website van de gemeente (her)inrichten met informatie over het DOL en het DOR.** Zo zien (nieuwe) handelaren dat onze gemeente gebruikmaakt van het DOL en DOR. Hierdoor weten ze dat ze zich moeten melden in het DOL en hun goederen moeten registreren in het DOR. Het zichtbaar maken van het deelnemen aan het DOL en DOR kan ervoor zorgen dat criminelen liever in een andere gemeente opereren.
- **Opleiden van handhavers.** Voor het handhaven op het DOL en DOR moeten boa's een training volgen. Het is aan te raden meerdere boa's hiervoor op te leiden. De controles kunnen het best in tweetallen uitgevoerd worden. Als een boa vertrekt uit de gemeente of als iemand met verlof is kan de andere boa het makkelijk overnemen. Daarbij kunnen de boa's die opgeleid zijn ook de controles afwisselen.

- **Regelmatig checken op updates KvK-lijst met opkopers.** Als alle brieven verzonden zijn volgens onderstaande planning moet er per half jaar een check gedaan worden op nieuwe handelaren binnen de gemeente. Deze moeten dan dezelfde aanmeldbrief ontvangen als zij zich nog niet hebben aangemeld voor het DOL. Zo wordt de lijst van handelaren binnen de gemeente actueel gehouden.

Voorbeeld planning

Bij starten van het DOL en DOR is het van belang dat handhavers en juristen genoeg capaciteit hebben om zaken op te pakken. Het is mogelijk dat er handelaren zijn die zich niet (meteen) aan de regels van het DOL en DOR houden.

De planning ziet er als volgt uit:

- X-moment starten met website aanpassen, opstellen en versturen brief naar handelaren in vastgestelde branches
- X-moment plus 3 maanden: boa's gaan controles uitvoeren.
- X-moment plus 6 maanden: Alle handelaren die zich niet gemeld hebben, zijn bezocht door de boa's.
- X-moment plus 6 maanden: handelaren in de volgende branches ontvangen een brief
- X-moment plus 9 maanden: boa's gaan steekproefsgewijs controles uitvoeren op de tweede groep handelaren.
- Etc.

NB: Het is van belang dat elk bedrijf minimaal één keer per jaar fysiek op locatie gecontroleerd wordt op juiste registratie. Ook is het aan te raden minimaal 1 keer per jaar een digitale DOR controle per handelaar uit te voeren.

2. Communicatie

Bij het starten van het DOL en DOR worden brieven gestuurd naar handelaren om het DOL en DOR uit te leggen, samen met de verplichting voor de handelaar om zijn goederen te registreren in het DOR. Vervolgens moeten controles uitgevoerd worden door de boa's, waarbij ze in de vorm van een knock-and-talk gesprek de handelaar waar nodig kunnen helpen bij het goed registreren van de goederen. Tijdens deze knock-and-talk gesprekken wordt ruimte gegeven aan de handelaren om vragen te stellen. We gaan er als gemeente vanuit dat handelaren zich graag willen aansluiten bij het DOL en DOR, omdat ze van nature bonafide ondernemers zijn. Vanuit dat oogpunt worden de knock-and-talk gesprekken gevoerd.

Handelaren die niet zich niet melden bij het DOL en hun goederen niet registreren in het DOR kunnen hieraan herinnerd worden tijdens de eerste (niet handhavende) controle. Tegelijkertijd krijgen zij een waarschuwing, waarin staat dat de handelaar zich binnen een week moet aanmelden bij het DOL en het DOR en dat zij moeten voldoen aan de regels van het DOR. Dit wordt bijgehouden in het handhavingssysteem van de boa's.

Doordat het DOL en DOR aandacht krijgen op de website is dit het moment om de lokale pers op te zoeken over de effectieve aanpak van heling. Zo weten burgers dat de gemeente dit serieus neemt en dat zij melding kunnen doen bij de gemeente, politie en bij Meld Misdaad Anoniem (MMA) als zij informatie hebben over malafide handelaren. Ook handelaren kunnen kennisnemen van deze informatie en zich op eigen initiatief aanmelden bij het DOL.

3. Handhaving

Handelaren die zich niet houden aan de digitale meld- en registratieplicht en/of de registratie onjuist uitvoeren, zijn zowel strafrechtelijk als bestuursrechtelijk in overtreding. Dit tweesporenbeleid maakt het voor de handhaving noodzakelijk om duidelijke afspraken te maken tussen gemeente, politie en Openbaar Ministerie over de wijze waarop de handhaving plaatsvindt. Elk van de betrokken handhavingpartners behoudt zijn eigen bevoegdheden, zodat het strafrechtelijk kader primair zijn punitieve werking behoudt en het bestuursrechtelijk instrumentarium een aanvullend en herhalend karakter heeft in situaties van (de vrees op) herhaaldelijke overtredingen. In het eerste jaar van het gebruikmaken van het DOR ligt de focus vooral op handelaren ondersteunen en begeleiden. Alleen bij opzettelijke, excessieve en/of herhaaldelijke overtredingen wordt handhavend opgetreden. Uit de controles komen zaken waar de juristen mee aan de slag moeten (zie paragraaf capaciteit).

Zoals eerder beschreven is het van belang dat de boa's die de controles uitvoeren, opgeleid worden. Het CCV heeft hiervoor een e-learning: <https://hetccv.nl/onderwerpen/heling/informatie-voor-boas/e-learning-opkoperscontrole-door-boas/>

Handhavingsmatrix

Overtreding	Constatering	Sanctie	De
Niet nakomen van de meldplicht	1 ^e constatering 2 ^e constatering 3 ^e constatering	Waarschuwing Sluiting 2 weken Sluiting 1 maand	
Ontbreken van een kenteken op de vestiging van de onderneming	1 ^e constatering 2 ^e constatering 3 ^e constatering	Waarschuwing Sluiting 2 weken Sluiting 1 maand	
Ontbreken van een opkoop- en/of verkoopregister	1 ^e constatering 2 ^e constatering 3 ^e constatering	Waarschuwing Sluiting 2 weken Sluiting 1 maand	
Niet, niet volledig en/of incorrect bijhouden van het opkoop- en/of verkoopregister	1 ^e constatering 2 ^e constatering 3 ^e constatering	Waarschuwing Sluiting 1 maand Sluiting 2 maanden	
Niet voldoen aan de voorschriften van het in bewaring houden van een goed	1 ^e constatering 2 ^e constatering 3 ^e constatering	Waarschuwing Sluiting 1 maand Sluiting 2 maanden	
Nalaten medewerking te verlenen aan de toezichthouder bij de controle van het opkoop- en/of verkoopregister	1 ^e constatering 2 ^e constatering 3 ^e constatering	Waarschuwing Sluiting 1 maand Sluiting 2 maanden	
Last van toezichthouder niet naleven	1 ^e constatering 2 ^e constatering 3 ^e constatering	Waarschuwing Sluiting 1 maand Sluiting 2 maanden	
Koop van een goed van een minderjarige	1 ^e constatering 2 ^e constatering 3 ^e constatering	Sluiting 2 weken Sluiting 1 maand Sluiting 3 maanden	
Heling	1 ^e constatering 2 ^e constatering 3 ^e constatering	Sluiting 1 maand Sluiting 3 maanden Sluiting 6 maanden	

onderstaande handhavingsmatrix volgt na de gesprekken met de boa's en de brieven van Team Veiligheid.

4. Samenwerking en rollen

De verschillende afdelingen die onderdeel zijn van het aanpakken van heling met het invoeren van het DOL en DOR moeten goed samenwerken. Deze samenwerkingspartners zijn: Team Veiligheid, boa's juristen en de politie. De politie wordt actief meegenomen in het gemeentelijk proces en wordt benaderd als sprake is van heling.

Team Veiligheid

De rol van Team Veiligheid is het coördineren en uitvoeren van het plan van aanpak. Zij verzorgen de communicatie naar de controlerende boa's. Ook zorgt het Team Veiligheid voor het versturen van de brieven naar handelaren over het aansluiten bij het DOL en DOR. Zij doen dit in overleg met de afdeling Communicatie.

Buitengewoon opsporingsambtenaren gemeente (boa's)

Zij voeren op een coachende manier de knock-and-talk gesprekken met de handelaren. Zij leggen de handelaren uit wat het DOL en DOR is en dat zij wettelijk verplicht zijn om hun goederen te registreren in het DOR en zich te melden bij de gemeente, die hiervoor het DOL gebruikt. Ook moeten de handelaren meegenomen worden in de voordelen van het gebruiken van het DOR: het tegengaan van criminaliteit, witwassen en oneerlijke concurrentie. Daarnaast zorgen de boa's ervoor dat ze eventuele vragen van handelaren kunnen beantwoorden. Er zijn twee momenten waarop gehandhaafd moet worden:

- Kleine controle: Het controleren of de handelaren ingeschreven zijn bij het DOL en het DOR.
- Grote controle: Het controleren of de goederen goed in het systeem geregistreerd zijn.

Juristen

Zij komen aan zet als er zaken uit de controles komen, waardoor er waarschuwingen gegeven moeten worden of last onder dwangsom of bestuursdwang opgelegd moet worden.

Politie

De politie is aan zet als sprake is van heling of bij het opkopen van gestolen goederen door handelaren. Als het DOR een melding geeft, omdat er een match is tussen een (gestolen) tweedehands goed en de database van de politie, dan voert de politie verder onderzoek uit.

5. Financiën en capaciteit

Voor het uitvoeren van het handhavingsbeleid zijn geen extra financiële middelen noodzakelijk. Het aanmelden van de gemeente bij het DOL en DOR is kosteloos. Voor het uitvoeren van het handhavingsbeleid binnen het Team Toezicht en Handhaving wordt gebruikgemaakt van de bestaande capaciteit.

Planning actielijst

Wat?	Wanneer?	Wie?
Aanmelden DOL	Startmoment X	Team Veiligheid
DOL & DOR toevoegen website gemeente	Startmoment X	Team Veiligheid
Trainen BOA's	Startmoment X	BOA's
Brieven groep 1	Startmoment X	Team Veiligheid
Delen DOL en DOR via gemeentekrant en sociale media	Startmoment X	Team Veiligheid/Communicatie
Controle groep 1	X + 3 maanden	BOA's
Brieven groep 2	X + 3 maanden	Team Veiligheid
Controle groep 2	X + 6 maanden	BOA's
Brieven groep 3	X + 6 maanden	Team Veiligheid
Controle groep 3	X + (maanden	BOA's
Checken update KvK op nieuwe handelaren & verzenden brief	Doorlopend	Team Veiligheid
Jaarlijkse controles alle handelaren	Doorlopend	Boa's

Verwachte capaciteit

	Team Veiligheid / projectleider	Boa's	Juristen	Politie
Startmoment X	20 uur	12 uur	0 uur	0 uur
X + 3 maanden	20 uur	16 uur	0 uur	8 uur
X + 6 maanden	20 uur	16 uur	0 uur	8 uur
X + 9 maanden	30 uur	32 uur	25 uur	16 uur
En verder...	30 uur	32 uur	25 uur	16 uur

Tip: een capaciteitsberekening kun je maken met de rekentool in [het webdossier Heling van het CCV](#) onder het kopje Bestanden.